

De 'Green New Deal' realiseren, betekent het kapitalisme bestrijden

Hoop zonder actie rond klimaatverandering is even betekenisloos als de “gedachten en gebeden” na een massale schietpartij. Het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) heeft in oktober 2018 een rapport uitgebracht waarin wordt gewaarschuwd dat in 2050, zonder grote koerscorrectie, wereldwijd meer dan 350 miljoen mensen zullen worden blootgesteld aan dodelijke hitte; in de VS zullen bosbranden in het Westen minstens twee keer zoveel bosgebied verwoesten als in de jaren voor 2019; en er zou wel 1 biljoen dollar aan schade aan openbare infrastructuur en vastgoed kunnen zijn. Vanaf 2014 was de VS verantwoordelijk voor 20 procent van alle wereldwijde uitstoot van broeikasgassen. Dossier door ELAN AXELBANK, Socialist Alternative.

Decennialang werd het als radicaal beschouwd om zelfs maar te accepteren dat klimaatverandering reëel is. Nu is er een brede acceptatie van de realiteit van de klimaatverandering. Tegenover het falen van het politieke establishment is het vandaag ‘radicaal’ om voorstellen te doen die het omvangrijke probleem met de nodige maatregelen aanpakken.

De kloof tussen de omvang van de problemen waarmee we te maken hebben en de oplossingen die worden aangedragen door de gevestigde politici, duikt steeds weer op: of het nu gaat om de obscene economische ongelijkheid, systemisch racisme en seksisme, of de dreigende klimaatcrisis. Dit is een centrale drijfveer van de politi-

De kloof tussen de omvang van de problemen waarmee we te maken hebben en de oplossingen die worden aangedragen door de gevestigde politici, duikt steeds weer op: of het nu gaat om de obscene economische ongelijkheid, systemisch racisme en seksisme, of de dreigende klimaatcrisis. Dit is een centrale drijfveer van de politisering en radicalisering van gewone mensen in heel de wereld.

sering en radicalisering van gewone mensen in heel de wereld.

Wat zit er in de Green New Deal?

Het is in deze context dat de Green New Deal die wordt voorgesteld door Alexandria Ocasio-Cortez, het zelf-verklaarde democratisch socialistische parlementslid uit New York City, in het hele land massale steun krijgt en bepalend is voor het debat over wat nodig is om de klimaatverandering te bestrijden.

De Green New Deal zoals voorgesteld door Ocasio-Cortez is een resolutie, geen wetsvoorstel, wat betekent dat het niet bindend is. Als het wordt aan-

genomen, stelt het de prioriteiten die het parlement vervolgens geacht wordt op te nemen in wetten en beleidsmaatregelen.

De Green New Deal roept op om 100% van de energievraag in de VS te dekken met schone, hernieuwbare en emissievrije energiebronnen. Hoewel de meeste media stelden dat de Green New Deal oproept tot 100% hernieuwbare energie in 2030, plakt de resolutie zelf daar geen datum op. Het voorstel roept op tot een herziening van het transport in de VS om klimaatvriendelijk te worden. Het roept ook op tot het upgraden van “alle bestaande gebouwen in de Verenigde Staten en het bouwen van nieuwe gebouwen” om maximale energie-efficiëntie te bereiken, en voor de internationale uitwisseling van technologie, expertise, producten en financiering om andere landen te helpen ook een Green New Deal te bereiken.

De resolutie wordt gepresenteerd als een verstrekkend programma tegen armoede met sterke uitspraken tegen economische en sociale ongelijkheid. Het roept op tot het creëren van miljoenen “degelijke jobs met goede lonen, lokale werknemers in dienst nemen, opleidings- en doorgroeimogelijkheden bieden en loon- en uitkeringspariteit garanderen voor de werknemers die door de overgang worden getroffen.” Het vraagt ook om een democratisch en participatief proces dat werknemers en onderdrukte gemeenschappen betreft bij het plannen, implementeren en behouden van de Green New Deal op lokaal niveau, hoewel niet duidelijk is hoe dit in de praktijk zou gebeuren.

De Green New Deal gaat verder dan alleen het milieu. De Green New Deal roept op om alle mensen in de Verenigde Staten een baan te garanderen met een loon dat volstaat om een gezin te onderhouden, voldoende gezins- en medisch verlof, betaalde vakanties en pensioenzekerheid. Het roept ook op om een einde te maken aan de “historische onderdrukking” van vrouwen, kleurlingen en immigranten in de Verenigde Staten. De resolutie besluit met een oproep aan de federale regering om alle mensen gezondheidszorg van hoge kwaliteit, betaalbare huisvesting en algemene economische veiligheid te garanderen.

De VS is dan wel het rijkste land in de geschiedenis van de wereld, maar toch is er geen garantie voor deze basisbehoeften voor gewone inwoners van de VS. Er wordt gezegd dat het te veel zou kosten om aan ieders fundamentele behoeften en de overgang naar 100% hernieuwbare energie te voldoen. Ondertussen hamsteren de drie rijkste mannen in de VS evenveel rijkdom als de onderste helft van de bevolking. Honderd bedrijven zijn wereldwijd verantwoordelijk voor meer dan 70% van de uitstoot van broeikasgassen sinds 1988. Eigenlijk worden onze beschaving en de planeet opgeofferd zodat een handvol mensen enorme hoeveelheden geld kan verdienen. De Green New Deal wil dit omkeren.

Wat is er nodig om te winnen?

Het IPCC-rapport van 2018 schat dat het 900 miljard dollar per jaar zou kosten om het programma uit te voeren waarvan het zegt dat het nodig is. De Green New Deal is gebaseerd op deze voorstellen. Ocasio-Cortez stelt voor om dit gedeeltelijk te betalen met een belastingtarief van 70% op alle inkomsten boven de 10 miljoen dollar. Dit zou een goede start zijn, maar het is niet genoeg om het hele programma te financieren.

Extra financiering kan komen van belastingen op de grote fos-

siele brandstoffenbedrijven, grote banken en financiële instellingen. Deze bedrijven staan echter niet te springen om miljarden dollars bij te dragen aan de strijd tegen klimaatverandering. Ze zullen zich met hand en tand verzetten tegen de Green New Deal. Deze oppositie zal steeds zichtbaarder worden naarmate de beweging groeit.

Tot nu toe is er vooral oppositie ontstaan in de vorm van beweringen dat de Green New Deal een onrealistische fantasie is. Het gaat om “gewoon wat ideeën die zelfs als theorie niet werken, laat staan in de echte wereld,” stelde CEO Lourenco Goncalves (die 60 miljoen dollar per jaar verdient als topmanager in de mijnbouw). Dit type van aanvallen is vaak het eerste argument van het establishment als er progressieve ideeën verdedigd worden die hun belangen bedreigen. In de Democratische voorverkiezingen van 2016 haalde Hillary Clinton meermaals uit naar de voorstellen van Bernie Sanders, in het bijzonder rond algemene gezondheidszorg voor iedereen. Ze omschreef deze voorstellen als ‘luchtkastelen’.

Drie jaar nadat Sanders de eis van ‘Medicare for All’ populariseerde, is een meerderheid van de Amerikanen voorstander hiervan. Ook onder de Republikeinen is dit het geval. Oudgedienden en bedrijfsvriendelijke Democraten zoals Corey Booker of Kamala Harris voelen zich nu verplicht om in woorden steun te geven aan dergelijke eisen. Dat is nodig om zelfs maar het gehoor te winnen van de meeste Democratische kiezers. Hetzelfde kan gebeuren met de Green New Deal.

We moeten echter voorzichtig zijn. Er is een enorm verschil tussen verbale steun voor de Green New Deal tijdens een politieke campagne en het steunen van de concrete maatregelen die nodig zijn om deze Deal te bereiken, om nog maar te zwijgen van het opbouwen van de beweging is om dit af te dwingen. Publieke verklaringen zijn één ding, maar achter de schermen oefenen lobbyisten en machtige bedrijfsbelangen druk uit en geven ze zelfs richtlijnen over wat de politici die zij financieren wel en niet kunnen doen.

Om iedereen bijeen te brengen die de dreigende catastrofe een halt wil toeroepen, is er nood aan gedurfde en duidelijke eisen. Het vereist ook een inzicht in de manier waarop belangrijke progressieve verandering wordt bekomen. De enige kracht die in staat is om de diepgewortelde weerstand van de grote bedrijven tegen te gaan, is een massabeweging die zich baseert op de sociale en economische macht van de arbeidersklasse.

Onlangs heeft de leiding van het Energiecomité van de vakbondsfederatie AFL-CIO een publieke brief gestuurd naar de verdedigers van een Green New Deal. De brief stelde dat de vakbond het eens is over de noodzaak om de klimaatverandering aan te pakken en te investeren in hernieuwbare energietechnologieën. Er werd nota genomen van de oproep in de Green New Deal om werknemers en vakbonden bij het proces te betrekken. Er werd echter aan toegevoegd dat de resolutie “te beperkt is rond specifieke oplossingen voor de jobs van onze leden en de kritieke sectoren van de economie (...) en er worden beloften gedaan die niet haalbaar of realistisch zijn.” Verder zegt de brief: “We zullen niet aanvaarden dat de banen van onze leden en de levensstandaard van hun gezinnen in gevaar komen.”

Er is hier een element van angstzaaij dat moet worden aangevochten. De echte bedreiging voor de vakbondsleden en alle

Green New Deal

werkenden is niet de Green New Deal. Het zijn de bazen in de industrie, bouw- en energiesector en de gevestigde politici van beide partijen, die de status-quo van lage lonen, verslechterende uitkeringen en stijgende kosten van levensonderhoud laten voortduren, om nog maar te zwijgen van de komende rampzalige gevolgen van klimaatverandering.

De resolutie eist “hoogwaardige jobs, opleidings- en doorgroei-mogelijkheden, en garantie van lonen en uitkeringen voor de werknemers die door de transitie worden getroffen.” Dit kan specifiek uitgewerkt worden, maar het bestempelen als een aanval op de werkgelegenheid en de levensstandaard van werkende gezinnen is gewoonweg niet correct. Ten onrechte heeft de milieubeweging zich vaak afwijzend opgesteld tegenover le-gitieme zorgen van de werkenden over hun jobs en levensstandaard. Ocasio-Cortez kan best ingaan op de vraag tot verdere dialoog en deze vakbondsleiders vragen om in debat te gaan over een gemeenschappelijk voorstel dat werkenden en milieuactivisten kan verenigen.

Er zijn nationale vakbonden die voorstander zijn van krachtige maatregelen rond klimaatverandering: de Amalgamated Transit Union, Communication Workers of America en National Nurses United. Hetzelfde geldt voor heel wat lokale vakbondsafdelingen, ook in de bouwsector. Deze vakbonden zouden actieve steun moeten mobiliseren voor een Green New Deal van de werkenden en een alternatief bieden op de conservatieve leiding die momenteel de meeste vakbonden domineert. Het zijn de bazen van de sector van fossiele brandstoffen die we moeten aanpakken, niet de arbeiders die een strategische rol spelen in de strijd voor industriële transitie.

Om een Green New Deal van de werkenden af te dwingen, mag de beweging (waaronder de arbeidersbeweging) de gevestigde leiding van de Democraten of Republikeinen niet als bondgenoten beschouwen. In plaats daarvan moet de beweging haar volledige macht mobiliseren met massaprotesten, industriële acties en stakingen.

Publiek bezit

De reden waarom we in de huidige situatie terechtgekomen zijn, is dat we in een samenleving leven waar de politieke en economische beslissingen bepaald worden door de winsten van private bedrijven. Ernstige maatregelen gaan rechtstreeks in tegen de belangen van grote delen van het bedrijfsleven. Vandaar het verzet van het politieke establishment tegen elk omvattend voorstel om snel over te stappen op 100% hernieuwbare energie.

Als er een voldoende sterke beweging wordt opgebouwd, is het zelfs onder het kapitalisme mogelijk om elementen van de Green New Deal af te dwingen. Maar om tegen 2030 een volledige overgang naar hernieuwbare energie te bekomen, zijn ongeziene maatregelen nodig die ingaan tegen het private bezit van de sleutelsectoren van de economie. Helaas erkennen noch Ocasio-Cortez noch Sanders dat we verder moeten gaan dan het kader van het kapitalisme. Dat is meteen een fundamentele zwakte van hun benadering.

Zolang de belangrijkste energiebedrijven in particuliere handen zijn en op basis van winst en concurrentie opereren, zullen zij strijden tegen de Green New Deal en kunnen de nodige financiering, planning en samenwerking voor het volledige plan eenvoudigweg niet worden bereikt. We zullen de energiesector onder democratische controle van de werkende bevolking in pu-

blieke handen moeten nemen om een dergelijk verregaand plan ook daadwerkelijk uit te voeren, vooral als het op erg korte termijn dient te gebeuren.

De overgang dient een volledige herziening van de infrastructuur te omvatten, waarbij ook belangrijke onderdelen van de industrie en de bouwsector in publiek bezit worden genomen. Op basis van een democratisch overeengekomen plan kan het openbaar vervoer massaal worden uitgebreid. Er kunnen dan nieuwe hogesnelheidstreinen en -lijnen worden gebouwd en de auto-industrie zou zich eindelijk kunnen scheiden van de grote oliemaatschappijen en overschakelen op de productie van alleen elektrische voertuigen. De weg- en snelweginfrastructuur kan samen met deze verandering aangepakt worden.

Zoals hierboven vermeld, zou een plan van deze omvang ongeveer 900 miljard dollar per jaar kosten, een enorm bedrag. Maar de middelen hiervoor bestaan al. Enkel de 15 grootste banken in de VS bezitten 13,5 biljoen dollar. Ze zullen deze middelen nooit vrijwillig inzetten voor het belang van de gemeenschap. Een noodzakelijk onderdeel van de groene transitie is dan ook dat de grote banken en financiële instellingen in publiek bezit komen.

De klasse van miljardairs zal zich hard verzetten tegen elke stap om sleutelsectoren onder publiek bezit te plaatsen. Er zal dan ook bewuste massastrijd van de arbeidersbeweging nodig zijn. Een essentieel instrument voor deze strijd is de opbouw van een nieuwe arbeiderspartij met een duidelijk socialistisch programma.

We zijn het volmondig eens met de bredere doelstellingen van Green New Deal om een einde te maken aan armoede en uitbuiting, maar deze kunnen niet bereikt worden in het kader van dit systeem: er is revolutionaire verandering nodig. Door de belangrijkste pijlers van de economie in publiek bezit te nemen om een democratisch geplande economie op te zetten die gebaseerd is op menselijke behoeften, zou de basis worden gelegd voor de ontwikkeling van een egalitaire socialistische samenleving, waarin uitbuiting en alle vormen van onderdrukking kunnen worden uitgeroeid. Met de escalatie van de internationale klimaatcrisis is de noodzaak voor de mensheid om van het kapitalisme naar het socialisme over te stappen nog nooit zo scherp gesteld. Sluit je aan bij Socialist Alternative om ons te helpen vechten voor een Green New Deal van de werkenden en socialisme.